

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความฉลาดทางอารมณ์ การสนับสนุนจากครอบครัว
กับความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผลของหัวหน้าหอผู้ป่วย
โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม

พันตรีหญิง เบญจลักษณ์ สหุมติระ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-5361-6

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I212 73091

RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, EMOTIONAL QUOTIENT,
FAMILY SUPPORT, AND EFFECTIVE LEADERSHIP OF HEAD NURSES ,
HOSPITALS UNDER THE JURISDICTION OF
THE MINISTRY OF DEFENSE

Maj. Benjaluck Satumtira

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Administration

Faculty of Nursing

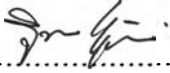
Chulalongkorn University

Academic Year 2003

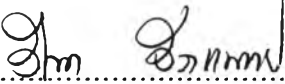
ISBN 974-17-5361-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล ความฉลาดทางอารมณ์
การสนับสนุนจากครอบครัว กับความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผลของ
หัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม
โดย พันตรีหญิง เบญจลักษณ์ สหุมดิระ
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา รัชชกุล

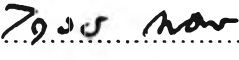
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

..... คณะบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.จันทนา ยูนิพันธุ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.วีณา จีระแพทย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา รัชชกุล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร)

เบญจลักษณ์ สหุมติระ พันตรีหญิง : ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล ความฉลาดทางอารมณ์ การสนับสนุนจากครอบครัว กับความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผลของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม (RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, EMOTIONAL QUOTIENT, FAMILY SUPPORT, AND EFFECTIVE LEADERSHIP OF HEAD NURSES, HOSPITALS UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF DEFENSE) อ.ที่ปรึกษา:ผศ.ดร. สุชาดา รัชกุล, 100 หน้า. ISBN 974-17-5361-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผลของหัวหน้าหอผู้ป่วยและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล ความฉลาดทางอารมณ์ การสนับสนุนจากครอบครัว กับความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผลของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม กลุ่มตัวอย่างหัวหน้าหอผู้ป่วย จำนวน 175 คน เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม ปัจจัยส่วนบุคคล แบบสอบถามความฉลาดทางอารมณ์ แบบสอบถามการสนับสนุนจากครอบครัวและแบบสอบถามความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผล ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟาของครอนบาคเท่ากับ .84, .88 และ .93 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การจรรยาและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผลของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.42$ $SD = .38$)
2. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผลของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความฉลาดทางอารมณ์และการสนับสนุนจากครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผลของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลที่สังกัดกระทรวงกลาโหมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .28$ และ $.34$ ตามลำดับ)

สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล.....ลายมือชื่อนิสิต*เบญจลักษณ์ สหุมติระ*
ปีการศึกษา2546.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา*สุชาดา รัชกุล*

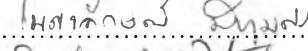

457 75771 36 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD: EFFECTIVE LEADERSHIP, FAMILY SUPPORT, EMOTIONAL QUOTIENT, HEAD NURSES
 BENJALUCK SATUMTIRA: RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, EMOTIONAL
 QUOTIENT, FAMILY SUPPORT AND EFFECTIVE LEADERSHIP OF HEAD NURSES,
 HOSPITALS UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF DEFENSE : THESIS
 ADVISOR : Asst. Prof. SUCHADA RATCHUKUL. Ed.D., 100 pp. ISBN 974-17-5361-6

The purposes of this research were to study the effective leaderships of head nurses and to examine the relationships between the personal factors , emotional quotient , family support and effective leaderships of head nurses, hospitals under the jurisdiction of The Ministry of Defense . Subjects consisted of 175 head nurses. Research instruments were the questionnaires of emotional quotient, family support and effective leaderships, which were tested for content validity and Cronbach's Alpha coefficient reliability were .84, .88 .93, respectively. Data were analyzed by percentage , mean ,standard deviation chi-square and Pearson's product moment correlation coefficient.

Major finding were as follows :

1. The effective leadership of head nurses in hospitals under the jurisdiction of The Ministry of Defense was high level ($\bar{X} = 4.42$, $SD = .38$).
2. Personal factors were not significantly related to effective leadership of head nurses in hospitals under the jurisdiction of The Ministry of Defense at .05 level.
3. Emotional quotient and family support were significantly related to effective leaderships of head nurses in hospitals under the jurisdiction of The Ministry of Defense at .05 level ($r = .28$ and $.34$ respectively).

Field of studyNursing Administration... Student's signature .....
 Academic year2003..... Advisor's signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือและความเมตตาเป็นอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ รัชชกุลอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็นคำแนะนำ ตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆด้วยความเอาใจใส่และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัย รู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. วิณา จีระแพทย์ ที่กรุณาให้เกียรติเป็นประธานสอบ วิทยานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ โพธิสาร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นและขอ กราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ตลอด ระยะเวลาการศึกษาในคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 6 ท่านที่กรุณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของ เครื่องมือในการวิจัย รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือ ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงพยาบาล หัวหน้าฝ่ายการพยาบาลและหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลสังกัดกระทรวง กลาโหมทั้งหมด 25 แห่งที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลการวิจัย รวมทั้ง หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลตำรวจที่อนุญาตให้ผู้วิจัยทดลองใช้เครื่องมือ ขอขอบคุณ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่สนับสนุนเงินทุนบางส่วนในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่และสามีที่เคารพรัก คอยดูแลเอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา ขอขอบคุณกัลยาณมิตร เพื่อนรักทุกท่านที่คอย ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ ทำให้ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่นจนประสบความสำเร็จในครั้งนี้ คุณค่าและ ประโยชน์ที่ได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบแต่ บุพการีคณาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ และทุกๆท่านที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
1.3 คำถามการวิจัย.....	5
1.4 แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	6
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	7
1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	8
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
2.1 โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม.....	12
2.2 บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าหอผู้ป่วย.....	13
2.3 ความฉลาดทางอารมณ์.....	18
2.4 การสนับสนุนจากครอบครัว.....	26
2.5 ความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผล.....	29
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	46
3.1 ประชากร.....	46
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	69
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	69
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	71
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	77
รายการอ้างอิง.....	79
ภาคผนวก.....	89
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	91
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	92
ภาคผนวก ค สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	97
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	100

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม.....	46
2. ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม ความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผล การสนับสนุน จากครอบครัว ความฉลาดทางอารมณ์ของหัวหน้าหอผู้ป่วย.....	53
3. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผล ของหัวหน้าหอผู้ป่วย จำแนกตามรายด้าน.....	56
4. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผล ของหัวหน้าหอผู้ป่วยด้านการเสริมสร้างกำลังใจในการทำงานจำแนกเป็นรายข้อ	57
5. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผล ของหัวหน้าหอผู้ป่วย ด้านการมอบอำนาจการปฏิบัติงาน จำแนกเป็นรายข้อ.....	58
6. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผล ของหัวหน้าหอผู้ป่วย ด้านการกระตุ้นให้เกิดกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จำแนกเป็นรายข้อ.....	59
7. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผล ของหัวหน้าหอผู้ป่วย ด้านการสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วมกันจำแนก เป็นรายข้อ.....	60
8. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผล ของหัวหน้าหอผู้ป่วย ด้านการเป็นแบบอย่างการปฏิบัติ จำแนกเป็นรายข้อ...	61
9. จำนวนและร้อยละของหัวหน้าหอผู้ป่วยจำแนกตามอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาและระยะเวลาในการปฏิบัติงาน.....	62
10. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการสนับสนุนจากครอบครัว ของหัวหน้าหอผู้ป่วย จำแนกตามรายด้านและ.....	63
11. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการสนับสนุนจากครอบครัว ของหัวหน้าหอผู้ป่วย ด้านทรัพยากร จำแนกเป็นรายข้อ.....	64
12. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการสนับสนุนจากครอบครัว ของหัวหน้าหอผู้ป่วย ด้านอารมณ์ จำแนกเป็นรายข้อ.....	65

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
13.	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความฉลาดทางอารมณ์ของ หัวหน้าหอผู้ป่วย จำแนกตามรายด้าน.....	66
14.	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอายุ ประสบการณ์การทำงานและระดับ การศึกษา กับความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผลของหัวหน้าหอผู้ป่วย.....	67
15.	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนจากครอบครัว ความฉลาด ทางอารมณ์กับความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผลของหัวหน้าหอผู้ป่วย.....	68

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1. กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	45